

De nieuwe mestwetgeving brengt Willem van der Sande uit Diessen niet in verlegenheid, ook al wordt er geen hectare gras geteeld. 'Door samenwerking met akkerbouwers proberen we het mestprobleem op te lossen en de bewerkingskosten te laten dalen.'

De maïskuil oogt indrukwekkend. De vijftig hectare maïs van Herman (64), Joke (62) en Willem (34) van der Sande en Lisette (33) van den Corput uit het Brabantse Diessen is opgeslagen in één nieuwe sleufsilos van veertien meter breed, drie meter hoog en honderd meter lang. Dat lijkt wel erg veel voor de ruim honderdkoppige melkveestapel. 'Sinds we vier jaar geleden de koeien volledig op stal zijn gaan houden, voeren we een honderd procent maïsrantsoen en is het krachtvoer verdwenen. We vullen het rantsoen aan met losse grondstoffen en bijproducten.' Willem van der Sande somt helder de voordelen op van de opmerkelijke keus om gras uit het rantsoen te bannen. 'Maïs is oogstzeker, is minder arbeidsintensief, is productiever op onze droge zandgrond en de bewerkingskosten ervan zijn een stuk lager.'

Verhuren levert meer op

Op de vijftig hectare eigen grond worden naast maïs ook bieten, aardappelen en elf hectare coniferen geteeld. 'Door samen te werken met akkerbouwers proberen we de bewerkingskosten te laten zakken en het mestprobleem op te lossen', legt Willem uit. Van de opbrengst van de verhuur van land wordt maïs teruggekocht. 'Verhuren levert meer op dan zelf maïs verbouwen. In de nieuwe mestwetgeving zijn hectaren belangrijk, niet welke gewassen erop staan.'

Een van de redenen om geen gras meer te verbouwen was arbeid. 'En er zijn geen piekdrukken meer in de zomer als het een paar dagen mooi weer is. De machinekosten zijn laag omdat we alleen nog maar een trekker met voermengwagen, een shovel en een beregeningsinstallatie hebben', geeft Willem aan.

De kunstmestkosten zijn bovendien tot nul gereduceerd omdat de maïs alleen bemest wordt met 40 tot 50 ton drijfmest. 'En niet onbelangrijk: dankzij de maïspremie is de afgelopen jaren de maïsogst betaald door de Europese Commissie.'

Sturen op eiwitsnelheid

Werken met een volledig maïsrantsoen

past overigens niet bij iedere veehouder, denkt Willem. 'Je moet er wel de ondernemer voor zijn; je moet nauwkeurig kunnen voeren.' Het uitgebreide melkveerantsoen bevat momenteel 1 kilo roodzwenkhooi, 6 kilo bierbostel, 9 kilo aardappelvezel, 1,5 kilo sojaschroot, 2,0 kilo raapzaadschroot, 1 kilo lupinen, 1 kilo gemalen tarwe, 1 kilo citruspulp, krijt, zout en mineralen. Aangevuld met veertig kilo maïs eten de koeien dagelijks een gemiddelde portie van 63 kilo, goed voor een dagproductie van 29 kg melk met 4,30 % vet en 3,55 % eiwit. Ook de droge koeien en het jongvee krijgen volop maïs, aangevuld met eiwit, bierbostel en natuurhooi. In de nieuwe stal lijkt de conditie van het



Lisette van den Corput en Willem van der Sande: 'Maïs is oogstzeker en minder arbeidsintensief'

vee, zelfs van het jongvee, ondanks het hoge maïsaandeel niet te royaal. 'Je moet voldoende eiwit voeren, dat voorkomt vervetting', zo weet Willem. 'We sturen het rantsoen op eiwitsnelheid door te variëren met raapzaadschroot of sojaschroot.

Je moet blijven corrigeren omdat ook maïskuilen verschillen. We streven naar 32 procent droge stof en meer dan 350 gram zetmeel. Droger hakselen geeft verhouding van het gewas en een te traag rantsoen. Te natte kuilen verzuren door de aanwezigheid van suikers en dat geeft juist sneller kans op pensverzuring.' Lebmaagverplaatsing en pensverzuring zijn de grootste zorg bij maïsrijke rantsoenen. 'Structuur in het rantsoen is erg belangrijk en daarom controleren we iedere dag de herkauwactiviteit.'

Het huidige rantsoen kost ongeveer vijf eurocent per kg melk. 'Dat is niet extreem goedkoop omdat we veel eiwit aanvoeren, maar we hebben geen bewerkings- en kunstmestkosten van grasland', zo trekt Willem vergelijkingen.

Nieuwe stal met eigen ideeën

Het rantsoen vraagt om melkrijke koeien. 'Sommige koeien insemineren we bewust tijdig om groei te voorkomen. We hebben koeien nodig met veel melkaanleg, inhoud en een hoge zelfredzaamheid om-



Jestherdochters Greet 16 en Trudie 14 op de alternatieve boxmatras

dat ze al het voer zelf aan het voerhek moeten halen.' Stieren die daarbij pasten, waren Barnkamper Quality, Etazon Laurel, Etazon Addison en van recenter da-

tum Jesther. Nu staan Delta Olympic en de Franse stieren Okendo, Rocko, Rouki, Jocko Besne en weer Jesther op het inseminatielijstje. 'We houden wel van het type Jestherkoeien. Ze hebben veel openheid en een grote wil om melk te geven.' Willem wijst naar Greet 16 en Trudie 14, twee dochters van de Franse Jesther die beide ruim dertig kg per dag produceren. Officiële melklijsten zijn er niet omdat er sinds vorig jaar vanwege drukte rondom stalbouw niet aan melkcontrole is meegedaan.

Afgelopen jaar kwam de nieuwe stal gereed waarin plaats is voor 150 melkkoeien en 100 stuks jongvee. De stal werd over de oude stal heen gebouwd en er zijn veel eigen ideeën in verwerkt. Zo is de boxbedekking een transportband uit de kolenmijnen, die boven op afgekeurd kunststof ligt van een beddenfabriek. Ondanks de stugge rubberen mat lijkt het alsof de koeien op een waterbed liggen. 'De laatste jaren hebben we veel gebouwd, daar hebben we ook tijd voor. Per dag zijn we vijf uur kwijt met melken, een uur met voeren en een uur met veeverzorging.'

Mogelijk dat de geleidelijke aankoop van melkquotum weer voor meer arbeidsuren gaat zorgen, maar extreme groeiplannen zijn er voornamelijk niet. 'We zullen het bedrijf rustig blijven ontwikkelen, maar ik vraag me af of alleen groei in quotum het bedrijf sterker maakt. We willen er zelf op het vlak van grond, gebouwen, koeien en arbeid klaar voor zijn.'

Jaap van der Knaap

Familie Van der Sande fokt op melkrijke koeien vanwege volledig maïsrantsoen

Honderd procent maïs

